

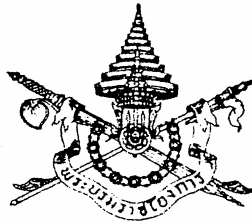
แผนยุทธศาสตร์

การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น

DRAFT

จัดทำโดย
สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
กรกฎาคม 2550

การสื่อสารเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในการพัฒนา
สร้างสรรคความเจริญก้าวหน้า รวมทั้งการรักษาความมั่นคงและ
ปลอดภัยของประเทศด้วย ยิ่งสมัยปัจจุบัน ที่สถานการณ์ของโลก
เปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์
ย่อมมีความสำคัญมากเป็นพิเศษ ทุกฝ่ายและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับการสื่อสารของประเทศ จึงควรจะได้ร่วมมือกันดำเนินงานและ
ประสานผลงานกันอย่างใกล้ชิดและสอดคล้อง ที่สำคัญที่สุด ควรจะได้
พยายามศึกษาค้นคว้าวิชาการและเทคโนโลยีอันทันสมัยให้ลึกซึ้งและ
กว้างขวาง แล้วพิจารณาเลือกเฟ้นส่วนที่ดี มีประสิทธิภาพแน่นอนมา
ปรับปรุงใช้ด้วยความฉลาดริเริ่ม ให้พอเหมาะพอสมกับฐานะและสภาพ
ของบ้านเมืองของเรา เพื่อให้กิจการสื่อสารของชาติมีโอกาสได้พัฒนา
อย่างเต็มที่ และสามารถอำนวยความสะดวกแก่การสร้างเสริมเศรษฐกิจ
สังคม และเสถียรภาพของบ้านเมืองได้อย่างสมบูรณ์แท้จริง.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ 15 กรกฎาคม พุทธศักราช 2526

สารบัญ

หน้า

	สารจากประธานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
คำนำ	
บทที่ 1	บทนำ ที่มาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น แนวทางการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในแผนแม่บทกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ. 2548 - 2550 วัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุ สมัครเล่น องค์ประกอบของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุ สมัครเล่น
บทที่ 2	ภาพรวมและสถานะการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น ความหมายของกิจการวิทยุสมัครเล่น วัตถุประสงค์ของกิจการวิทยุสมัครเล่น คุณสมบัติของนักวิทยุสมัครเล่น กิจการวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการวิทยุสมัครเล่น บทบาทของนักวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทย ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น ประเด็นท้าทายในการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น
บทที่ 3	ยุทธศาสตร์ แนวทาง และเป้าหมายการพัฒนากิจการวิทยุ สมัครเล่น
บทที่ 4	กลไกการบริหารแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล ภาคผนวก 1. พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ.2498 และที่แก้ไข เพิ่มเติม 2. กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง 3. ระเบียบคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยกิจการวิทยุสมัครเล่น พ.ศ. 2550 4. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกิจการวิทยุสมัครเล่น

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

กิจการวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทยได้ก่อตั้งขึ้นมา โดยกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในกิจการวิทยุสื่อสารทั้งที่เป็นข้าราชการพลเรือน ทหาร และประชาชน เริ่มด้วยการที่เจ้าหน้าที่คณะทูตทหารของสหรัฐอเมริกาได้นำเครื่องวิทยุสื่อสารในย่านความถี่สมัครเล่น มาทดลองใช้ติดต่อสื่อสารกับทหารอเมริกันที่มาปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราวในประเทศไทย และได้รวมตัวกันก่อตั้งสมาคมวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทย (Radio Amateur Society of Thailand : RAST) เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2507 ภายหลังได้เข้าเป็นสมาชิกของ International Amateur Radio Union : IARU แต่มิได้จดทะเบียนอย่างเป็นทางการ เนื่องจากขณะนั้นประเทศไทยไม่อนุญาตให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่น ถึงแม้ว่าหลายฝ่ายจะได้พยายามผลักดันและประสานงานกับกรมไปรษณีย์โทรเลข (สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ สกทช. ในปัจจุบัน) เพื่อให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่นขึ้นในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ขณะเดียวกันกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ได้ประสานงานกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อพิจารณาอนุญาตให้สามารถดำเนินกิจการวิทยุสมัครเล่นได้ กรมไปรษณีย์โทรเลขได้พยายามสนับสนุนโดยทำโครงการนำร่องก่อตั้งชมรมวิทยุอาสาสมัครหรือ VR ขึ้นในปี พ.ศ.2524 และได้ทำกิจกรรมช่วยสังคมโดยใช้ข่ายสื่อสารวิทยุผ่านความถี่สมัครเล่นโดยอาศัยอำนาจเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตดำเนินการ จนกระทั่งได้รับความเห็นชอบ จึงได้เสนอคณะกรรมการประสานงานการจัดและบริหารความถี่วิทยุแห่งชาติ (กบถ.) เพื่อพิจารณากำหนดระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยกิจการวิทยุสมัครเล่น พ.ศ. 2530 ซึ่ง กบถ. ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2530 ทำให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

เดิมกิจการวิทยุสมัครเล่นอยู่ในความดูแลด้านการบริหารของคณะกรรมการประสานงานการจัดและบริหารความถี่วิทยุแห่งชาติ (กบถ.) เป็นองค์กรสูงสุดในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจการวิทยุสมัครเล่น และกรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต่อกิจการวิทยุสมัครเล่น ตามพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น ควบคุมดูแลให้มีการดำเนินกิจการวิทยุสมัครเล่นโดยถูกต้องตามกฎหมายข้อบังคับ และมีระเบียบวินัย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม และเมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ได้มีการโอนอำนาจหน้าที่ของกรมไปรษณีย์โทรเลขให้เป็นของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ตามมาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น ในปัจจุบันหน้าที่ความรับผิดชอบในการกำกับดูแลกิจการวิทยุสมัครเล่นจึงเป็นความรับผิดชอบของ กทช. อย่างไรก็ตาม เพื่อให้กิจการวิทยุสมัครเล่นสามารถพัฒนาและดูแลตนเองได้อย่างยั่งยืน กทช. เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการให้พนักงานวิทยุสมัครเล่นได้มีส่วนร่วมในการกำกับดูแล กันเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการ

สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และ 9 ซึ่งยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และมุ่งเน้นหลักทางสายกลางในการพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในบทบาทสำคัญของกิจการวิทยุสมัครเล่น คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ 6/2550 เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2550 มีมติเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น รวมทั้งให้จัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อแจกจ่ายและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานของสำนักงาน กทช. ในการส่งเสริมและสร้างสรรค์ความรู้และคุณภาพของเยาวชนไทย และการช่วยเหลือสังคมในยามเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ กทช. ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ได้กำหนดแนวทางสำคัญให้กิจการวิทยุสมัครเล่นให้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคง ประโยชน์สาธารณะ และการช่วยเหลือประเทศยามเกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2548 - 2550 รวมทั้งแผนกลยุทธ์สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ. 2549 - 2550 ได้กำหนดกลยุทธ์เพื่อการพัฒนากิจการโทรคมนาคมเฉพาะกิจ อาทิ การส่งเสริมกิจการวิทยุสมัครเล่น เพื่อเป็นข่าสื่อสารรองรับกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติแห่งชาติ

คำนำ

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 และเพื่อแสดงความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของงานมหามงคลในครั้งนี้ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงได้จัดทำหนังสือแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นขึ้น เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติในโอกาสดังกล่าว เพื่อให้ภาคีภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการวิทยุสมัครเล่น ได้ทราบนโยบายและทิศทางการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นของประเทศไทย และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินแผนงาน โครงการ และกิจกรรม รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรของหน่วยงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อันจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถและพัฒนาศักยภาพของกิจการวิทยุสมัครเล่น ตลอดจนพนักงานวิทยุสมัครเล่นไทยให้มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์ของกิจการวิทยุสมัครเล่นอย่างแท้จริง สร้างพลังความเข้มแข็งเป็นกำลังสำคัญในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือแก่เพื่อนพนักงานวิทยุสมัครเล่น ประชาชน สังคม และประเทศชาติ

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นฉบับนี้มุ่งเน้นการเพิ่มบทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่น ให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยเหลือสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบันที่ในบางพื้นที่ประสบปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบ หรือเกิดเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยการเสริมสร้างและเตรียมความพร้อมของเครือข่ายวิทยุสมัครเล่นทั่วประเทศให้มีความเข้มแข็ง การส่งเสริมพัฒนาฐานความรู้ด้านโทรคมนาคมแก่พนักงานวิทยุสมัครเล่น การเพิ่มความแข็งแกร่งด้านคุณธรรม และจริยธรรมแก่พนักงานวิทยุสมัครเล่น การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสาร การปรับโครงสร้างบูรณาการกฎระเบียบ เพื่อส่งเสริมให้องค์กรกิจการวิทยุสมัครเล่นดูแลตนเองได้อย่างยั่งยืน

คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ในฐานะหน่วยกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม เล็งเห็นถึงความสำคัญของกิจการวิทยุสมัครเล่นต่อการพัฒนาประเทศ จึงได้กำหนดให้มีการส่งเสริมบทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่นไว้ในแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2548 – 2550 อาทิ การส่งเสริมการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม สาธารณสุข ความมั่นคง สาธารณะประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนและอาสาสมัครในการเฝ้าระวังสาธารณภัย เช่น การจัดตั้งศูนย์ฉุกเฉินสำหรับกิจการวิทยุสมัครเล่น เป็นต้น พร้อมทั้งบรรจุแนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนที่สำคัญไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นนี้

ดังนั้น กทช. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นฉบับนี้ จะเป็นกรอบแนวทางการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นของประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เป็นต้นไป ซึ่งเป็นช่วงของการวางรากฐานความเข้มแข็งของกิจการวิทยุสมัครเล่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสู่ระดับมาตรฐานสากลในระยะต่อไป

คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น

1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับคลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ให้มือกรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

แนวคิดดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของการปฏิรูปและการนำคลื่นความถี่ซึ่งเป็นทรัพยากรสื่อสารสาธารณะ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติ ทั้งในด้านปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการบริหารคลื่นความถี่

กิจการวิทยุสมัครเล่นเป็นกิจการหนึ่งที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต้องใช้คลื่นความถี่ที่สมควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา ด้วยเหตุที่มีความสำคัญและมีผู้ให้ความสนใจอย่างมากมาโดยตลอด ในแง่ของการเป็นงานอดิเรกที่มุ่งเน้นการศึกษา ค้นคว้าวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม และมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติที่มักเกิดขึ้นโดยไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้า บางครั้งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและประเทศชาติอีกด้วย

1.2 แนวทางการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม

เพื่ออนุวัติการตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 กทช. ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารคลื่นความถี่ และกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของประเทศ ได้จัดทำแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2548 – 2550 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางหลักกรอบ และทิศทางในการกำกับดูแลการบริหารจัดการกิจการโทรคมนาคมของประเทศให้

มีประสิทธิภาพ ในการเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การออกใบอนุญาต ประกอบกิจการโทรคมนาคม การบริการโทรคมนาคมพื้นฐานอย่างทั่วถึง การเชื่อมต่อ โครงข่ายโทรคมนาคม การคุ้มครองผู้ใช้บริการ การส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม ความ มั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวทางสำคัญแนวทางหนึ่งที่กำหนดในแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2548 – 2550 ที่กล่าวถึงการพัฒนาการช่วยเหลือสังคม โดยอาศัยเครือข่ายและความ เข้มแข็งของกิจการวิทยุสมัครเล่นเป็นพลังสำคัญ ได้แก่ การพัฒนากิจการวิทยุ สมัครเล่น เพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารไปสู่การพัฒนาการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ความมั่นคง สาธารณะประโยชน์ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ช่วยเหลือและพัฒนาสังคมท้องถิ่นและประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน หรือภัยพิบัติ

ดังนั้น เพื่อให้กิจการวิทยุสมัครเล่นของประเทศซึ่งเป็นกิจการที่มีประโยชน์ทั้ง ในด้านวิชาการ และการสมานสามัคคีรวมพลังเป็นหนึ่งในการมีส่วนสำคัญช่วยเหลือสังคม และประเทศ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย กทช. ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ในการเร่งส่งเสริมกิจการวิทยุสมัครเล่นของประเทศให้ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวหน้า ต่อเนื่อง และยั่งยืน จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น เพื่อใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น สำหรับหน่วยงาน องค์กรวิทยุสมัครเล่น และพนักงานวิทยุสมัครเล่นได้นำไปใช้ปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน

2. วัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้คือ

- 2.1 เพื่อให้กิจการวิทยุสมัครเล่นเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สังคม และ ประเทศชาติ ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์ สาธารณะอื่นๆ
- 2.2 เพื่อให้กิจการวิทยุสมัครเล่นของประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้า เข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
- 2.3 เพื่อให้ภาคีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิทยุสมัครเล่นมองภาพการ พัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นในทิศทางเดียวกัน และสามารถเตรียมการในส่วนที่ เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน
- 2.4 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบ และติดตามผลความก้าวหน้าในการพัฒนา กิจการวิทยุสมัครเล่นในภาพรวม รวมทั้งเป็นพื้นฐานในการปรับทิศทางการ พัฒนาในระยะต่อไป

3. องค์ประกอบของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นนี้ ได้มีการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการวิทยุสมัครเล่นต่างๆ ได้แก่ สมาคมวิทยุสมัครเล่น พนักงานวิทยุสมัครเล่น นักวิชาการ โดยการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มาใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นในแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น มีองค์ประกอบดังนี้

- บทที่ 1 : บทนำ
ประกอบด้วยที่มา วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบของแผนยุทธศาสตร์
- บทที่ 2 : ภาพรวมและสถานะการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น
ประกอบด้วย ความเป็นมา สถานะ บทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่นไทย ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น
- บทที่ 3 : แนวทางการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น
ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ แนวทาง เป้าหมายการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น ระยะเวลาดำเนินโครงการ
- บทที่ 4 : การติดตามประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินการตามแผน

บทที่ 2

ภาพรวมและสถานะการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น

กิจการวิทยุสมัครเล่นเป็นการสื่อสารโทรคมนาคมประเภทหนึ่งที่นับได้ว่า มีประชาชนทั่วโลกจำนวนมากให้ความสนใจศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมในแง่มุมมองของการเป็นงานอดิเรกมาเป็นเวลาช้านาน โดยในหลายประเทศต่างยอมรับและเห็นว่า กิจกรรมของพนักงานวิทยุสมัครเล่นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ และมีส่วนในการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารได้จริง ดังนั้น หลายประเทศจึงได้ส่งเสริมและพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น เพื่อให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนของประเทศได้ให้ความสนใจในกิจการวิทยุสมัครเล่นมากยิ่งขึ้น

การกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น จำเป็นต้องศึกษาภาพรวม และสถานะของการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยการวิเคราะห์ข้อมูลความเป็นมา และสภาวะแวดล้อมภายนอกภายในที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิทยุสมัครเล่น ทั้งในส่วนที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดต่อการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น ดังนี้

1. ความหมายของกิจการวิทยุสมัครเล่น

ข้อบังคับวิทยุของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ได้ให้คำนิยามคำว่า “กิจการวิทยุสมัครเล่น” หมายถึง กิจการที่ดำเนินการโดยพนักงานวิทยุสมัครเล่นที่ได้รับอนุญาตจากทางรัฐหรือส่วนราชการ เพื่อติดต่อถึงกัน ผูกฝนตนเอง ทดลอง ทดสอบทางวิชาการ วิทยุคมนาคม เพื่อจุดประสงค์ในการเพิ่มพูนความรู้และวิชาการ โดยไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางด้านธุรกิจ การเงิน และการเมือง

นอกจากนี้ มาตรา 32 ของข้อบังคับวิทยุระหว่างประเทศยังได้บัญญัติข้อบังคับเกี่ยวกับวิทยุสมัครเล่นสำหรับประเทศภาคีได้ใช้ปฏิบัติไว้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (1) บุคคลใดก็ตามที่ประสงค์จะได้รับใบอนุญาต เพื่อใช้เครื่องมือสื่อสารในสถานีวิทยุสมัครเล่นจะต้องแสดงความสามารถว่า ตนเองสามารถส่งได้ถูกต้องด้วยมือ และรับได้ถูกต้องด้วยหู ซึ่งข้อความที่เป็นสัญญาณวิทยุโทรเลขรหัสสมอร์ส อย่างไรก็ตาม รัฐบาลของประเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้นั้นอาจยกเว้นให้ได้ในกรณีที่สถานีวิทยุสมัครเล่นนั้นๆ ใช้ความถี่วิทยุสูงกว่า 30 MHz
- (2) รัฐบาลของแต่ละประเทศจะดำเนินการเท่าที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อทดสอบความรู้ความสามารถทางวิชาการของบุคคลใด ที่ใช้เครื่องวิทยุคมนาคมของสถานีวิทยุสมัครเล่นก็ได้

ดังนั้น เจตนารมณ์ที่แท้จริงของกิจการวิทยุสมัครเล่นจึงมุ่งเน้นให้พนักงานวิทยุสมัครเล่นทุ่มเทให้ความสนใจ ศึกษา ฝึกหัด ฝึกฝน เพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน พัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์สื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยมีได้มุ่งหวังเพื่อธุรกิจผลประโยชน์ทางการเงิน หากแต่ผลสัมฤทธิ์สำคัญประการหนึ่งของกิจการวิทยุสมัครเล่น คือ การพัฒนาบุคลากรด้านการสื่อสาร ทั้งนี้ ความรู้ความสามารถของพนักงานวิทยุสมัครเล่นในแต่ละประเทศจึงจำเป็นต้องได้รับการรับรอง เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณภาพและมาตรฐานที่เป็นสากล

2. วัตถุประสงค์ของกิจการวิทยุสมัครเล่น

กิจการวิทยุสมัครเล่นมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดนักคิด นักประดิษฐ์ในด้านการสื่อสาร และการใช้ประโยชน์ทางความถี่วิทยุ
- 2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนในการศึกษา ทดลอง และการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว ด้านวิชาการสื่อสารกับประชาชนและสถานศึกษา
- 2.3 เพิ่มพูนบุคลากรของประเทศชาติที่มีความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติ ด้านการสื่อสารทางความถี่วิทยุอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- 2.4 ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมในการรักษาและใช้ความถี่ ซึ่งเป็นทรัพยากรของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ
- 2.5 เพื่อเป็นขั้วสื่อสารสาธารณะสำรองกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ
- 2.6 เพื่อสร้างชื่อเสียงของประเทศให้เป็นที่รู้จักในวงการวิทยุสมัครเล่นระหว่าง ประเทศ

ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา วงการวิทยุสมัครเล่นมักให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือสังคม เป็นกิจกรรมหลัก อย่างไรก็ตาม เพื่อให้กิจการวิทยุสมัครเล่นได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องและยั่งยืนตามเจตนารมณ์ จึงควรให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาในเชิงวิชาการควบคู่ไปพร้อมกับการช่วยเหลือสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้ ในส่วนของการช่วยเหลือสังคม ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานของรัฐและข่ายวิทยุเพื่อสาธารณะประโยชน์ สาธารณะกุศล และกิจการความถี่สำหรับประชาชน (CB) ที่ให้การสนับสนุนข่ายสื่อสารหลักกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติอยู่แล้ว การปลูกฝังจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรมในการมุ่งเน้นการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากความเป็นนักวิทยุสมัครเล่นเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงควบคู่กันไป

3. คุณสมบัติของพนักงานวิทยุสมัครเล่น

การเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นที่ดีควรมีคุณสมบัติต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับ ในวงการวิทยุสมัครเล่นทั่วไป ในระดับสากลพนักงานวิทยุสมัครเล่นชาวอเมริกันชื่อ นายพอล เอ็ม .

ซีกัล (PAUL M. SEGAL) สัญญาณเรียกขาน W9EEA ได้รวบรวมคุณสมบัติของพนักงานวิทยุสมัครเล่นที่ดีไว้ดังนี้

- 3.1 พนักงานวิทยุสมัครเล่นต้องคำนึงถึงผู้อื่น โดยไม่ตั้งใจใช้ความถี่ไปลดทอนความพึงพอใจของสถานีอื่น
- 3.2 พนักงานวิทยุสมัครเล่นต้องเป็นผู้ที่มีความจริงใจ ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือพนักงานวิทยุสมัครเล่น ชุมรม และสมาคมในท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้แทนของพนักงานวิทยุสมัครเล่นทั้งปวง
- 3.3 พนักงานวิทยุสมัครเล่นเป็นผู้รักความก้าวหน้า ติดตามเทคโนโลยีอยู่เสมอ และปรับปรุงสถานีวิทยุให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและพร้อมใช้งานได้ทันที
- 3.4 พนักงานวิทยุสมัครเล่นเป็นผู้ที่มีอัธยาศัยดีมีความเป็นมิตร โดยยินดีส่งข้อความอย่างซื่อๆ เมื่อได้รับการร้องขอ ให้คำแนะนำแก่พนักงานวิทยุสมัครเล่น และให้คำปรึกษาอย่างมีอัธยาศัย ให้ความช่วยเหลืออย่างเอื้ออารี ให้ความร่วมมือและคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่น
- 3.5 พนักงานวิทยุสมัครเล่นเป็นผู้มีดุลยภาพ มีความพอดีโดยคิดอยู่เสมอว่าวิทยุสมัครเล่นเป็นงานอดิเรก จึงไม่ปล่อยให้เกิดความเสียหายต่อภารกิจที่ต้องรับผิดชอบทั้งต่อครอบครัว อาชีพ การศึกษา และสังคม
- 3.6 พนักงานวิทยุสมัครเล่นเป็นผู้มีความรักชาติ พร้อมเสมอที่จะใช้ความรู้ความสามารถและใช้สถานีวิทยุสมัครเล่นเพื่อรับใช้ประเทศชาติและสังคม

จะเห็นได้ว่า กิจการวิทยุสมัครเล่นเป็นกิจกรรมการสื่อสารโทรคมนาคมระดับชาติ ที่มีการกำหนดนิยาม วัตถุประสงค์ และหลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ปฏิบัติเป็นมาตรฐานสากลเดียวกัน จากคุณสมบัติของพนักงานวิทยุสมัครเล่นที่ดีที่ได้มีการรวบรวมและกำหนดไว้ทั้งระดับสากลและระดับประเทศในทางกฎหมาย มีข้อกำหนดที่สำคัญสำหรับพนักงานวิทยุสมัครเล่น ได้แก่ ความเป็นผู้มีมารยาท วินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย การติดต่อสื่อสาร ความใฝ่รู้มุ่งศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร และความเป็นผู้มีความรักชาติ ช่วยเหลือสังคมส่วนรวมและประเทศชาติ ซึ่งมีความจำเป็นต้องส่งเสริมประชาสัมพันธ์ และปลูกฝังคุณสมบัติที่ดีแก่นักวิทยุสมัครเล่นยึดถือเป็นค่านิยมหลักในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักวิทยุสมัครเล่นรุ่นต่อไป

4. กิจการวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทย

4.1 ความเป็นมา

กิจการวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทยได้ก่อตั้งขึ้นมา โดยกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในกิจการวิทยุสื่อสารทั้งที่เป็นข้าราชการพลเรือน ทหาร และประชาชน เริ่มด้วยการที่เจ้าหน้าที่คณะทูตทหารของสหรัฐอเมริกาได้นำเครื่องวิทยุสื่อสารในย่านความถี่สมัครเล่นมาทดลองใช้ติดต่อสื่อสารกับทหารอเมริกันที่มาปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราวในประเทศไทย และ

ได้รวมตัวกันก่อตั้งสมาคมวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทย (Radio Amateur Society of Thailand : RAST) เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2507 ภายหลังได้เข้าเป็นสมาชิกของ International Amateur Radio Union : IARU แต่มีได้จดทะเบียนอย่างเป็นทางการ เนื่องจากขณะนั้นประเทศไทยไม่อนุญาตให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่น ถึงแม้ว่าหลายฝ่ายจะ ได้พยายามผลักดันและประสานงานกับกรมไปรษณีย์โทรเลข (สำนักงานคณะกรรมการ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ สกทช. ในปัจจุบัน) เพื่อให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่นขึ้นใน ประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยในระยะแรกมีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อให้ทาง ราชการได้เห็นความสำคัญของกิจการวิทยุสมัครเล่น แต่ก็ยังไม่สามารถเปิดให้มีกิจการ วิทยุสมัครเล่นได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะขณะนั้นประเทศไทยยังมีปัญหา เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศอยู่

สมาคมวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทยได้พยายามผลักดันเพื่อให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่นขึ้นในประเทศอย่างถูกต้อง แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากในขณะนั้น กรมไปรษณีย์โทรเลขยังขาดเครื่องมือตรวจสอบและบุคลากรที่จะต้องควบคุมดูแลกิจการ วิทยุสมัครเล่นอย่างใกล้ชิด วันที่ 5 ธันวาคม 2524 พล.ต.ต.สุชาติ เผือกสกนธ์ อธิบดี กรมไปรษณีย์โทรเลข ได้จัดตั้งชมรมวิทยุอาสาสมัคร (Voluntary Radio : VR) เพื่อให้ สมาชิกชมรมวิทยุอาสาสมัครที่ผ่านการสอบและสอบประวัติจากตำรวจสันติบาล และสำนัก ข้าราชการแล้วเข้ามาเป็นสมาชิกได้ใช้วิทยุสื่อสาร โดยมีศูนย์ควบคุมข่าย “ศูนย์สาย ลม” ตั้งอยู่ที่กรมไปรษณีย์โทรเลข โดยให้นักวิทยุที่มีเครื่องวิทยุไม่ถูกต้องนำเครื่องวิทยุไป ตรวจสอบเพื่อจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้ใช้วิทยุคมนาคมอย่างถูกต้อง การ ติดต่อสื่อสารทางวิทยุของ VR โดยใช้ความถี่ผ่านวิทยุสมัครเล่นเพียง 3 ช่อง เป็นการริเริ่ม ช่วยเหลือสังคมในการรายงานข่าวจราจรและแจ้งข่าวอาชญากรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อ สังคมอย่างมาก ขณะเดียวกันกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ได้พยายามแสดงผลงานให้เป็น ที่ ประจักษ์ และได้ประสานงานกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อพิจารณาอนุญาตได้สามารถ ดำเนินกิจการวิทยุสมัครเล่นได้ จนกระทั่งได้รับความเห็นชอบ จึงได้เสนอคณะกรรมการ ประสานงานการจัดและบริหารความถี่วิทยุแห่งชาติ (กบถ.) เพื่อพิจารณากำหนดระเบียบ คณะกรรมการว่าด้วยกิจการวิทยุสมัครเล่น พ.ศ. 2530 ซึ่ง กบถ. ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2530 ทำให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทยอย่างถูกต้องตาม กฎหมาย ในการนี้มีผลให้ชมรมวิทยุอาสาสมัครของกรมไปรษณีย์โทรเลขถูกยกเลิก ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2531 และจากระเบียบ กบถ. ฉบับนี้ บรรดากิจการที่ กรมไปรษณีย์โทรเลขได้ดำเนินอยู่ในโครงการนักวิทยุอาสาสมัครหรือ VR ได้ถูกยกเลิก โดยให้ปรับสถานะเป็นนักวิทยุสมัครเล่น โดยให้ยกเลิกสัญญาเรียกขาน VR แล้วออก สัญญาเรียกขานสากลเป็น HS , E2 และออกใบอนุญาตเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นอย่าง สมบูรณ์ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2531 เป็นต้นมา

4.2 แนวทางสู่วงการวิทยุสมัครเล่น

ในระยะต่อมากิจการวิทยุสมัครเล่นเป็นที่นิยมและได้รับความสนใจจากประชาชน จำนวนมาก มีผู้สนใจเข้าสู่วงการวิทยุสมัครเล่น เพื่อศึกษา ค้นคว้า ฝึกหัด เพิ่มพูนความรู้

ในการดำเนินการสื่อสาร ภายใต้การบริหารจัดการด้านนโยบายของกรมไปรษณีย์โทรเลข จนกระทั่งมีการเปลี่ยนสถานะเป็นสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ในปัจจุบัน ทำให้กิจการวิทยุสมัครเล่นเจริญก้าวหน้าและเติบโตอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปัจจุบันมีจำนวนพนักงานวิทยุสมัครเล่นที่ได้รับใบอนุญาตเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นประมาณ 179,100 คน (31 ธันวาคม 2549) ทั้งนี้ ผู้ที่ต้องการเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นจะต้องได้รับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น จากคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ โดยผ่านขั้นตอนที่รับรองความรู้ความสามารถในการเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นในวิธีต่างๆ ตามที่กำหนด เช่น การสอบ การอบรมและสอบ และการอบรมเป็นกรณีพิเศษ และเมื่อได้รับประกาศนียบัตรแล้วสามารถยื่นขอใบอนุญาตพนักงานวิทยุสมัครเล่นได้

4.3 การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นที่ผ่านมา

ถึงแม้ระยะเวลาเกือบ 20 ปีที่ผ่านมา กิจการวิทยุสมัครเล่นจะเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายในหมู่ประชาชนหลายกลุ่ม การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นประสบปัญหาและอุปสรรคบางประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการบริหารจัดการขององค์กรวิทยุสมัครเล่นที่มีเครือข่ายอยู่ทั่วประเทศ การสร้างความเข้าใจที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์เดียวกันของกลุ่มคนจำนวนมาก ข้อจำกัดด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลให้การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นหยุดชะงักเป็นระยะ และมีนโยบายที่จะส่งเสริมกิจการวิทยุสมัครเล่นอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรมที่ยั่งยืน

4.4 นโยบายการส่งเสริมการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในบทบาทสำคัญของกิจการวิทยุสมัครเล่นในการส่งเสริมและสร้างสรรค์ความรู้และคุณภาพของเยาวชนไทย และการช่วยเหลือสังคมประเทศไทยในยามเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ กทช. ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนา กิจการวิทยุสมัครเล่นให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ มีกำหนดแนวทางสำคัญให้กิจการวิทยุสมัครเล่นมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคง ประโยชน์สาธารณะ และการช่วยเหลือประเทศยามเกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2548 - 2550 รวมทั้งแผนกลยุทธ์สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ. 2549 - 2550 ได้กำหนดกลยุทธ์เพื่อการพัฒนากิจการโทรคมนาคมเฉพาะกิจ อาทิ การส่งเสริมกิจการวิทยุสมัครเล่น เพื่อเป็นขั้วสื่อสารรองรับกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ

4.5 กฎหมายวิทยุคมนาคม

เดิมการบริหารจัดการกิจการวิทยุสมัครเล่นเป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามความในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบคณะกรรมการประสานงานการจัดและบริหารความถี่วิทยุแห่งชาติ ว่าด้วยกิจการวิทยุสมัครเล่น พ.ศ. 2530 เป็นหลัก ปัจจุบัน สำนักงาน กทช. ได้

มีการปรับปรุงกฎระเบียบเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และเอื้อให้กิจการวิทยุสมัครเล่นได้มีการพัฒนาและเติบโตอย่างเต็มที่ รวมทั้งได้มีการจัดตั้งคณะทำงานพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบเพื่อพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นขึ้น เพื่อดำเนินการเป็นการเฉพาะ โดยออกเป็นระเบียบคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยกิจการวิทยุสมัครเล่น พ.ศ.2550

5. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการวิทยุสมัครเล่น

ถึงแม้ว่ากิจการวิทยุสมัครเล่นจะเป็นเสมือนกิจการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนเพียงกลุ่มหนึ่ง แต่ก็มีภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งในการกำหนดมาตรการภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น จำเป็นต้องพิจารณาถึงบทบาทและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจการวิทยุสมัครเล่น เพื่อสร้างการยอมรับและร่วมกันดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน ในอันที่จะรองรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจการวิทยุสมัครเล่น สรุปได้ดังนี้

5.1 องค์กรกำกับดูแล เดิมกิจการวิทยุสมัครเล่นอยู่ในความดูแลด้านการบริหารของคณะกรรมการประสานงานการจัดและบริหารความถี่วิทยุแห่งชาติ (กบถ.) เป็นองค์กรสูงสุดในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจการวิทยุสมัครเล่น และกรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต่อกิจการวิทยุสมัครเล่น ตามพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น ควบคุมดูแลให้มีการดำเนินกิจการวิทยุสมัครเล่นโดยถูกต้องตามกฎหมาย ข้อบังคับ และมีระเบียบวินัย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม และเมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ได้มีการโอนอำนาจหน้าที่ของกรมไปรษณีย์โทรเลขให้เป็นของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ตามมาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น ในปัจจุบันหน้าที่ความรับผิดชอบในการกำกับดูแลกิจการวิทยุสมัครเล่นจึงเป็นความรับผิดชอบของ กทช. อย่างไรก็ตาม เพื่อให้กิจการวิทยุสมัครเล่นสามารถพัฒนาและดูแลตนเองได้อย่างยั่งยืน กทช. เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการให้พนักงานวิทยุสมัครเล่นได้มีส่วนร่วมในการกำกับดูแลตนเอง มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และ 9 ซึ่งยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และมุ่งเน้นหลักทางสายกลางในการพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

5.2 องค์กรวิทยุสมัครเล่น ได้แก่ สมาคม/ชมรมวิทยุสมัครเล่น ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับการรับรองจาก สกทช. (กรมไปรษณีย์โทรเลขเดิม) เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและกำกับดูแลพนักงานวิทยุสมัครเล่น และบริหารสถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายในจังหวัดต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 75 แห่ง โดยองค์กรหลักระดับประเทศคือ สมาคมวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (RAST) ซึ่งเป็นสมาชิก

ของสหภาพวิทยุสมัครเล่นระหว่างประเทศ (IARU) และ สกทช. (กรมไปรษณีย์โทรเลข เดิม) รับรองให้ดำเนินการในฐานะตัวแทนของพนักงานวิทยุสมัครเล่นไทยในการประชุมระหว่างประเทศ ในการนี้สมาคม/ชมรมวิทยุสมัครเล่นดังกล่าวมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่แสวงหากำไร ทั้งประเทศมีจำนวน 75 แห่ง

5.3 พนักงานวิทยุสมัครเล่น จำแนกได้เป็น 3 กลุ่มคือ 1) พนักงานวิทยุสมัครเล่นขั้นต้น 2) พนักงานวิทยุสมัครเล่นขั้นกลาง และ 3) พนักงานวิทยุสมัครเล่นขั้นสูง ในแต่ละขั้นมีความแตกต่างกันในพื้นฐานความรู้และสิทธิในการใช้ความถี่วิทยุในการรับ-ส่งข่าวสารผ่านเครื่องวิทยุคมนาคมตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากพนักงานวิทยุสมัครเล่นจะเป็นเสมือนผู้ใช้บริการในกิจการวิทยุสมัครเล่นแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นผู้ศึกษา ค้นคว้า วิจัยพัฒนาเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร เป็นอาสาสมัครในการประสานงานช่วยเหลือกรณีเกิดภัยพิบัติ เช่น การเกิดพายุเฮอร์นีย์ ในปี 2532 และเกิดคลื่นสึนามิ ในปี 2547 เป็นต้น อันเป็นเจตนารมณ์หลักของกิจการวิทยุสมัครเล่นอีกด้วย ดังนั้น การจัดทำแนวทางการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น จำเป็นต้องครอบคลุม และตอบสนองการใช้งานของพนักงานวิทยุสมัครเล่นทุกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้นำเข้าอุปกรณ์วิทยุคมนาคม ในช่วงที่มีการเจริญเติบโตของกิจการวิทยุสมัครเล่น ทำให้มีผู้ผลิตอุปกรณ์ได้มีการประดิษฐ์คิดค้นสายอากาศ แหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้า รวมทั้งระบบ Repeater ขึ้นใช้งานจนสามารถผลิตออกจำหน่ายได้ รวมทั้ง มีผู้จำหน่าย และผู้นำเข้าอุปกรณ์วิทยุคมนาคมเป็นจำนวนมากหลายราย ซึ่งถือเป็นกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญนอกเหนือจากบทบาทหลักแล้ว ยังเป็นกลุ่มผู้มีบทบาทในการประสานงานระหว่างหน่วยกำกับดูแลกับพนักงานวิทยุสมัครเล่นอีกด้วย

5.5 องค์กรระหว่างประเทศ กิจการวิทยุสมัครเล่นเป็นกิจกรรมสากลระดับโลก โดยมีองค์กรระหว่างประเทศเกี่ยวข้องโดยตรง อาทิ สหภาพวิทยุสมัครเล่นระหว่างประเทศ (International Amateur Radio Union : IARU) มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนกิจการวิทยุสมัครเล่นทั่วโลก ดูแลและประสานงานกิจกรรมวิทยุสมัครเล่นของสมาชิกตลอดจนเข้าร่วมประชุมกับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ เพื่อให้ความเห็นในกิจการวิทยุสมัครเล่น องค์กรประสานงานและแหล่งข้อมูลดาวเทียมสมัครเล่น (The Radio Amateur Satellite Corporation : AMSAT) เป็นองค์กรเอกชนทำหน้าที่ประสานงานและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการดาวเทียมสำหรับกิจการวิทยุสมัครเล่น เป็นต้น

5.6 สื่อประชาสัมพันธ์ กิจการวิทยุสมัครเล่นเป็นกิจการหนึ่งที่มีผู้ให้ความสนใจ ในการนี้มีกลุ่มประชาสัมพันธ์ที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิทยุสมัครเล่น ซึ่งมีผลกระทบในด้านการส่งเสริมภาพลักษณ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการวิทยุสมัครเล่นได้

5.7 สถาบันการศึกษา ปัจจุบันสถาบันการศึกษาเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่ได้รับทราบยอมรับว่า มีบทบาทในการส่งเสริมความรู้ จริยธรรมอันดีแก่เยาวชน รวมทั้งสามารถผลิตบุคลากรด้านการสื่อสารที่มีคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. บทบาทของนักวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทย

จากการที่ประเทศไทยได้อนุญาตให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่นขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 จนถึงปัจจุบัน ได้มีพนักงานวิทยุสมัครเล่นเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นอย่างมากทั้งชั้นต้น ชั้นกลาง และชั้นสูง กิจกรรมของพนักงานวิทยุสมัครเล่นได้ช่วยสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงของประเทศทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังนี้

6.1 ด้านการเมืองการปกครอง

- 6.1.1 การเข้าร่วมเป็นองค์ประกอบของศูนย์ประสานงานปฏิบัติการเตรียมพร้อมด้านการสื่อสาร โดยผู้แทนสมาคมชมรมวิทยุสมัครเล่น
- 6.1.2 การช่วยเหลือทางราชการในการเฝ้าฟังและรายงานข่าวสารเหตุการณ์สำคัญ เช่น ข่าวภัยพิบัติ สาธารณภัย อาชญากรรม ฯลฯ การช่วยเหลือค้นหาผู้ประสบภัยทั้งทางอากาศ และทางทะเล ตลอดจนช่วยลดปัญหาและป้องกันอาชญากรรม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ทางราชการ
- 6.1.3 การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม บทบาทของพนักงานวิทยุสมัครเล่น ในฐานะประชาชนที่สามารถแจ้งข่าวอาชญากรรม โดยการใช้วิทยุรับ-ส่งรายงานข่าวได้เป็นอย่างดี มีผลงานที่สำคัญ เช่น โครงการสายตรวจร่วมตำรวจ 191 และวี อาร์ การรายงานข่าวจราจร การเป็นสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมของตำรวจ เป็นต้น

6.2 ด้านเศรษฐกิจ

- 6.2.1 ส่งเสริมธุรกิจการค้าเครื่องวิทยุคมนาคมและอุปกรณ์สื่อสารอย่างกว้างขวาง เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในแง่ของการให้บริการและการค้าขาย

6.3 ด้านสังคม

- 6.3.1 ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองของพนักงานวิทยุสมัครเล่น โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และความคิดเห็นรวมทั้งข้อมูลข่าวสาร ซึ่งอาจได้จากการทดลองด้วยตนเอง หรือการเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

- 6.3.2 การติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว และทั่วถึง มีส่วนช่วยเผยแพร่ข่าวสารความรู้ พัฒนาการศึกษา วัฒนธรรม สาธารณสุข ความมั่นคง และประโยชน์สาธารณะอื่นๆ ให้แก่สังคมท้องถิ่น เช่น การพัฒนาบุคลากรด้านการสื่อสารเพื่อเป็นกำลังสำรองช่วยเหลือสังคมในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน การใช้วิทยุสื่อสารช่วยติดต่อประสานงานให้หน่วยแพทย์ การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคม เช่น รายงานข่าวผลการแข่งขันกีฬา ผลการเลือกตั้ง การร่วมประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดต่างๆ นอกจากนี้ในส่วนของมนุษยชาติก่อให้เกิดการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน การเปลี่ยนแปลงถ่ายทอดเทคโนโลยี การสื่อสาร

7. ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทยสรุปได้ดังนี้

7.1 ด้านองค์กรวิทยุสมัครเล่น

ที่ผ่านมามาสมาคม/ชมรมวิทยุสมัครเล่นที่ทำหน้าที่บริหารสถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายซึ่งได้รับการรับรอง และมีอยู่เป็นจำนวนมากทั่วประเทศ มีข้อจำกัดด้านการบริหารงาน อาทิ

- 7.1.1 งบประมาณในการบริหารงาน เนื่องจากเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร โดยสมาคม/ชมรมวิทยุสมัครเล่นมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เช่น การจ้างเจ้าหน้าที่ การจัดหาสถานที่ตั้ง และเครื่องรับ-ส่งวิทยุและอุปกรณ์ต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด
- 7.1.2 ข้อจำกัดในการควบคุมดูแลพนักงานวิทยุสมัครเล่นในเขตพื้นที่ที่สมาคม/ชมรมมีหน้าที่รับผิดชอบ
- 7.1.3 พนักงานวิทยุสมัครเล่นไม่ให้ความสนใจกับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของสมาคม/ชมรม และไม่เห็นความสำคัญของศูนย์ควบคุมข่ายต่างๆที่โดยหลักการ กทช. มีนโยบายให้สถานีวิทยุควบคุมข่ายรับภาระในการควบคุมดูแลและแนะนำการใช้เครื่องวิทยุคมนาคมแก่พนักงานวิทยุสมัครเล่นในพื้นที่ให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ แต่ในทางปฏิบัติสมาคม/ชมรมไม่มีอำนาจในการควบคุม ดูแลพนักงานวิทยุสมัครเล่นอย่างจริงจัง เนื่องจากไม่มีข้อบังคับให้ต้องสังกัดสมาคม/ชมรม และขาดการสนับสนุนในด้านเครื่องมือการบริหารอย่างจริงจัง

7.1.4 จำนวนสมาคม/ชมรมวิทยุสมัครเล่นที่กระจายอยู่ทั่วประเทศเป็นจำนวนมาก ขาดการประสานงานในระดับภาคเพื่อนำนโยบายจากส่วนกลางสู่พื้นที่

7.2 ด้านพนักงานวิทยุสมัครเล่น

แม้จำนวนพนักงานวิทยุสมัครเล่นจะเพิ่มขึ้นอย่างมากมายในเวลาอันรวดเร็ว แต่ก็ยังมีพนักงานวิทยุสมัครเล่นจำนวนมากที่ไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นอย่างแท้จริง ไม่ทราบระเบียบ และวิธีการติดต่อสื่อสารที่ถูกต้อง เข้ามาเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นเพราะต้องการมีใบอนุญาตใช้เครื่องวิทยุคมนาคม หรือเข้ามาเพราะกลุ่มเพื่อนชักชวน เมื่อไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงคนเหล่านี้อาจใช้เครื่องวิทยุคมนาคมสำหรับการติดต่อสื่อสารในทางที่ไม่เหมาะสมหรือในกิจการที่อาจขัดต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกิจการวิทยุสมัครเล่น บางคนอาจใช้แทนโทรศัพท์ก็ได้ เพราะเมื่อคิดค่านวนค่าใช้จ่ายต่อครั้งแล้วต่ำกว่ามาก รวมทั้งพนักงานวิทยุสมัครเล่นบางส่วนไม่สามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักวิทยุสมัครเล่นใหม่ที่เข้าสู่วงการวิทยุสมัครเล่นทำให้แต่ละคนที่เข้ามาไม่มีแบบอย่างในการปฏิบัติตน ใช้ความรู้สึกนึกคิดที่ตนเห็นว่าเหมาะสมหรือสะดวกสบายเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ก่อให้เกิดปัญหาในการทำหน้าที่นักวิทยุสมัครเล่นที่ถูกต้อง

7.3 ด้านกฎระเบียบ

ปัจจุบันกิจการวิทยุสมัครเล่นได้รับถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล โดย กทช. ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการปรับปรุงกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ให้อยู่ในความดูแลของ กทช. ซึ่งกฎระเบียบเดิมมีการใช้มาเป็นเวลานาน ไม่มีการปรับปรุงแก้ไข เนื้อหาบางส่วนอาจไม่เหมาะสมและไม่สามารถปฏิบัติได้จริง ดังนั้น จึงต้องพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นให้มากยิ่งขึ้น

8. ประเด็นท้าทายในการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น

จากการพิจารณาถึงสถานะปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรคของการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่ามีประเด็นท้าทายที่สำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ ดังนี้

- 8.1 การเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นกับแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคง และการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมประเทศชาติในยามเกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ
- 8.2 การสร้างความชัดเจนในการส่งเสริมและผลักดันให้องค์กรวิทยุสมัครเล่นมีความเข้มแข็ง สามารถดูแลตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการผลิตพนักงานวิทยุสมัครเล่น และเป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับกิจการวิทยุสมัครเล่น และช่วยเหลือสนับสนุนให้องค์กรวิทยุสมัครเล่นมีงบประมาณเพียงพอในการบริหารองค์กร และดูแลพนักงานวิทยุสมัครเล่นในพื้นที่
- 8.3 การเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อสานต่อเจตนารมณ์ที่แท้จริงของการเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นที่สมบูรณ์และมีศักยภาพ เพื่อให้กิจการวิทยุสมัครเล่นเจริญก้าวหน้า และคงไว้ซึ่งมาตรฐานระดับสากล
- 8.4 การส่งเสริมสถาบันการศึกษาในการสร้างสรรค์กิจการวิทยุสมัครเล่นเป็นงานอดิเรกแก่เยาวชน เพื่อให้เยาวชนของประเทศมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม
- 8.5 การเร่งสร้างช่องทางเปิดรับประชาชนเข้าสู่วงการวิทยุสมัครเล่นให้มีจำนวนมากขึ้น เพื่อรองรับปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 8.6 การปลูกจิตสำนึก คุณธรรม และจริยธรรมการช่วยเหลือสังคม รวมทั้งการเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นที่ดี เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์สังคมที่ดี มีความสงบสุขตลอดไป

บทที่ 3

แนวทางปฏิบัติในการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น

จากการวิเคราะห์ภาพรวมและสถานการณ์พัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นของประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นผลกระทบ และเงื่อนไขสำคัญในการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ และเป้าหมายการพัฒนา กิจการวิทยุสมัครเล่น สามารถนำมากำหนดยุทธศาสตร์ แนวทาง และเป้าหมาย การพัฒนา กิจการวิทยุสมัครเล่นของประเทศไทยที่มีความสอดคล้องและรองรับ เป้าหมายในแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2548 – 2550 ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

กิจการวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทยมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ พร้อมสร้าง เครือข่ายระดับสากล พนักงานวิทยุสมัครเล่นมีศักยภาพ มีจิตสำนึกเพื่อสังคมและ ประเทศชาติ

2. เป้าหมายหลัก

จากข้อมูลภาพรวม สถานการณ์พัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นของประเทศไทยใน ปัจจุบันดังกล่าวข้างต้น ทำให้สามารถกำหนดเป้าประสงค์หลักในการพัฒนา กิจการวิทยุสมัครเล่นในช่วงเริ่มต้น อันเป็นช่วงระยะเวลาการวางรากฐานที่สำคัญเพื่อการพัฒนาสู่ ความยั่งยืนในระยะต่อไป ดังนี้

- 2.1 องค์กรวิทยุสมัครเล่นมีความเข้มแข็งสามารถดูแลและพึ่งพาตนเอง ภายใต้การ สนับสนุนและส่งเสริมที่เป็นรูปธรรมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 พนักงานวิทยุสมัครเล่นได้รับการพัฒนาศักยภาพ ชีตความสามารถ ตลอดจน เป็นผู้มีจริยธรรมและมีจิตสำนึกในการช่วยเหลือสังคมประเทศชาติในระดับสูง
- 2.3 ช่องทางการเข้าสู่วงการวิทยุสมัครเล่นมีเพิ่มขึ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้า เป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นมากขึ้น
- 2.4 สัดส่วนของสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรหรือกิจกรรมเพื่อสนับสนุนเยาวชนให้ ความสนใจศึกษา ค้นคว้า เทคโนโลยีการสื่อสารในกิจการวิทยุสมัครเล่นเพิ่มขึ้น
- 2.5 มีเครือข่ายวิทยุสมัครเล่นทั่วประเทศที่มีการประสานสัมพันธ์บรรลุสู่เจตนารมณ์ ของกิจการวิทยุสมัครเล่น
- 2.6 เครือข่ายวิทยุสมัครเล่นสามารถรองรับข่าวสารหลักได้ทันทีกรณีเกิดเหตุ ฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : เร่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และสนับสนุนประชาชน เข้าสู่วงการวิทยุสมัครเล่น

“กระตุ้นและปลุกฝังให้พนักงานวิทยุสมัครเล่นตระหนักในการยึดมั่นในคุณธรรม และ
จริยธรรม เป็นคุณสมบัติสำคัญ และสนใจเข้าร่วมในกิจการวิทยุสมัครเล่น”

เป้าหมาย

1. มีการบรรจุเนื้อหาวิชาด้านคุณธรรมและจริยธรรมลงในหลักสูตรอบรมและสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น
2. มีการทดสอบความมีคุณธรรมและจริยธรรมในการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น
3. องค์กรวิทยุสมัครเล่นเป็นแกนนำหลักและมีแนวทางในการปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่พนักงานวิทยุสมัครเล่นในพื้นที่ ที่นำมาใช้ปฏิบัติจริง
4. มีการประชาสัมพันธ์และเพิ่มช่องทางการเข้าสู่วงการวิทยุสมัครเล่นมากขึ้น
5. มีสัดส่วนพนักงานวิทยุสมัครเล่นเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2548 คิดเป็นร้อยละ 20

แนวทางการปฏิบัติ

1. ปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหาด้านคุณธรรมและจริยธรรมลงในหลักสูตรการอบรมและสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น
2. ปรับปรุงให้มีการทดสอบด้านคุณธรรมและจริยธรรมลงในการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น
3. ประสานงานกับองค์กรวิทยุสมัครเล่นประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร จัดทำแนวทางและกำหนดกิจกรรมในการปลุกฝังคุณธรรม และจริยธรรมแก่พนักงานวิทยุสมัครเล่นในพื้นที่ ควบคู่การพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงานวิทยุสมัครเล่นอย่างสม่ำเสมอ
4. เผยแพร่ข่าวการสมัครสอบและการอบรมและสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น เว็บไซต์ และสถานีวิทยุกระจายเสียง เป็นต้น
5. ร่วมมือกับองค์กรวิทยุสมัครเล่นและสถาบันการศึกษาจัดให้มีการสอบ และฝึกอบรมเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่นให้มากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การวางรากฐานความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองของ องค์กรวิद्यุสมัครเล่น

“ส่งเสริมและกระตุ้นให้มีการปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการ
เพื่อพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพขององค์กรวิद्यุสมัครเล่น”

เป้าหมาย

1. ผลักดันและสนับสนุนให้สมาคม/ชมรมวิद्यุสมัครเล่นมีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีงบประมาณของตนเองเพียงพอในการดูแลบริหารจัดการ
2. สนับสนุนสมาคม/ชมรมวิद्यุสมัครเล่นมีการจัดการและถ่ายทอดความรู้ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้แก่พนักงานวิद्यุสมัครเล่นในพื้นที่

แนวทางปฏิบัติ

1. ร่วมส่งเสริมให้สมาคม/ชมรมวิद्यุสมัครเล่นมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสมาคม/ชมรมวิद्यุสมัครเล่น รวมทั้งบทบาทการพัฒนากิจการวิद्यุสมัครเล่น
2. เปิดโอกาสและจัดหาเวทีให้สมาคม/ชมรมวิद्यุสมัครเล่นได้มีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทของตนเองในการพัฒนากิจการวิद्यุสมัครเล่น อาทิ การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นระยะๆ
3. สนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ สำหรับสมาคม/ชมรมวิद्यุสมัครเล่นที่มีโครงการพัฒนาความรู้ และสร้างเครือข่ายการช่วยเหลือสังคมและประเทศชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาเครือข่ายวิद्यุสมัครเล่นเพื่อช่วยเหลือสังคม ประเทศชาติ

“ใช้แกนนำหลัก (Cluster) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถ
ของเครือข่ายกิจการวิद्यุสมัครเล่นในการผสมผสานพลังช่วยเหลือสังคมและประเทศชาติ
ทั้งในยามปกติและยามฉุกเฉิน”

เป้าหมาย

1. มีคลัสเตอร์ที่เป็นรูปธรรม คือ มีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก (กทข.) กำหนดนโยบายการกำกับดูแล มอบนโยบายการบริหารจัดการอย่างชัดเจน โดยมี

การเชื่อมโยงประสานงานระหว่างเครือข่ายวิทยุสมัครเล่นทั่วประเทศ ผ่าน
แกนนำที่เป็นคลัสเตอร์หลักขององค์กรวิทยุสมัครเล่นในแต่ละจังหวัด

2. มีแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ โดยสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์ฉุกเฉินสำหรับกิจการวิทยุสมัครเล่น (Amateur Radio Emergency Service : ARES)
3. มีข่ายวิทยุสมัครเล่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ทดแทนข่ายสื่อสารหลักได้ในอย่างน้อย
ทันท่วงทีภายใน 24 ชั่วโมง

แนวทางปฏิบัติ

1. ผลักดันให้มีการจัดตั้งแกนนำหลัก (Cluster) ด้านการพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ สมาคม/ชมรมวิทยุสมัครเล่นที่มีความเข้มแข็ง มีบทบาทสำคัญในพื้นที่ มีความเป็นกลาง และมีขีดความสามารถในการเชื่อมโยงประสานงานระหว่างเครือข่ายสมาคม/ชมรมวิทยุสมัครเล่น รวมทั้งพนักงานวิทยุสมัครเล่นในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีบทบาทสำคัญในการประสานงานช่วยเหลือสังคมประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ และการจัดให้มีการเพิ่มพูน เผยแพร่ความรู้ และเสริมสร้างความสามัคคี มีความเข้าใจร่วมกันในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการวิทยุสมัครเล่น
2. ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติสำหรับกิจการวิทยุสมัครเล่น โดยมีแกนนำหลัก (Cluster) เป็นผู้รับผิดชอบรวบรวมแนวทางปฏิบัติในการเข้าทำหน้าที่ทดแทนข่ายสื่อสารหลักได้อย่างเป็นรูปธรรม
3. ประสานงานและกำกับดูแลให้มีการจัดเตรียมความพร้อม และฝึกซ้อมเป็นระยะๆ เพื่อให้พนักงานวิทยุสมัครเล่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ทดแทนข่ายสื่อสารหลักกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติได้ทันท่วงทีภายใน 24 ชั่วโมง
4. ดำเนินการหรือสนับสนุนการจัดประชุม ฝึกอบรม และสัมมนาทางวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันประเมินสถานภาพ วิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ กำหนดแนวทางแก้ไขและน่านโยบายสู่การปฏิบัติโดยสามารถวัดผลได้ชัดเจน
5. ปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความสอดคล้องและรองรับแนวปฏิบัติ
6. สร้างแรงจูงใจแก่เครือข่ายวิทยุสมัครเล่นในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย อาทิ รางวัลแห่งความภาคภูมิใจ การอุดหนุนด้านงบประมาณ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถพนักงานวิทยุสมัครเล่น

“นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ความสามารถแก่พนักงานวิทยุสมัครเล่น ในการใช้เครื่องวิทยุคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพ ”

เป้าหมาย

1. ประชาชนมีแหล่งเรียนรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์และทดสอบ การรับ-ส่งข่าวสารผ่านเครื่องวิทยุคมนาคม
2. มีการพัฒนาเว็บไซต์ เพื่อการเผยแพร่ความรู้ และทดสอบ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นแก่ผู้สนใจเข้าสู่วงการวิทยุสมัครเล่น
3. มีการปรับปรุงเทคนิควิธีการสอบ และการฝึกอบรมเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่นให้มีความสะดวกยิ่งขึ้น
4. สนับสนุนและกำหนดมาตรการให้สมาคม/ชมรมวิทยุสมัครเล่นจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารแก่พนักงานวิทยุสมัครเล่นเป็นประจำ
5. มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรพนักงานวิทยุสมัครเล่นชั้นกลางและชั้นสูงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร

แนวทางปฏิบัติ

1. ส่งเสริมให้มีการเปิด Club Station ในสถาบันการศึกษา เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาใช้เวลาว่างในการเรียนรู้การติดต่อสื่อสารเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม
2. พัฒนาเว็บไซต์ของ กทช. เฉพาะด้านกิจการวิทยุสมัครเล่น มุ่งเน้นการเผยแพร่ความรู้ การทดสอบความรู้ความสามารถและความพร้อมของผู้สนใจสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น
3. พัฒนาซอฟต์แวร์สำหรับการทดสอบความรู้ความสามารถเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น

- ส่งเสริมให้องค์กรวิทยุสมัครเล่นประสานงานองค์กรวิทยุสมัครเล่นระหว่างประเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานวิทยุสมัครเล่นพัฒนาความรู้และเลื่อนระดับขึ้นเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นในระดับที่สูงขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการกำกับดูแล กิจการวิทยุสมัครเล่น

“ปรับปรุงกระบวนการออกใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิทยุสมัครเล่นทุกประเภท”

เป้าหมาย

- มีการบูรณาการกฎระเบียบเดิมให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ
- มีการปรับปรุงและลดขั้นตอนการออกใบอนุญาตกิจการวิทยุสมัครเล่นปรับปรุงการออกใบอนุญาตพนักงานวิทยุสมัครเล่นโดยผ่านเครื่องอิเล็กทรอนิกส์
- มีคู่มือการออกใบอนุญาตกิจการวิทยุสมัครเล่นประเภทต่างๆ สำหรับผู้ขอใบอนุญาต
- มีฐานข้อมูลการออกใบอนุญาตกิจการวิทยุสมัครเล่นประเภทต่างๆ

แนวทางปฏิบัติ

- ให้มีคณะทำงานเพื่อพิจารณาและเสนอแนะการปรับปรุงกฎระเบียบที่ใช้อยู่เดิม ในลักษณะการบูรณาการให้สอดคล้องสภาพการณ์ในปัจจุบัน
- ปรับปรุงกระบวนการและลดขั้นตอนการออกใบอนุญาตกิจการวิทยุสมัครเล่นโดยปรับปรุงการออกใบอนุญาตพนักงานวิทยุสมัครเล่นโดยผ่านเครื่องอิเล็กทรอนิกส์
- กทช. จัดทำคู่มือการออกใบอนุญาตกิจการวิทยุสมัครเล่นสำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว
- กทช. จัดให้มีฐานข้อมูลการออกใบอนุญาตกิจการวิทยุสมัครเล่น เพื่อสะดวกในการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบ

บทที่ 4

กลไกการบริหารแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

การผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์หลักที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องอาศัยกลไกการบริหารแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพควบคู่กันไป

การบริหารจัดการและกำกับดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ฯ เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สกทช.) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 แต่เนื่องจากกิจการวิทยุสมัครเล่นมีความเกี่ยวข้องกับภาคีหลายฝ่าย ดังนั้น เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการประสานงานเชื่อมโยงถึงกันและกัน จึงเห็นสมควรให้มีคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น มีองค์ประกอบจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจการวิทยุสมัครเล่นจากภาคส่วนต่างๆ เช่น องค์กรวิทยุสมัครเล่น นักวิชาการ และพนักงานวิทยุสมัครเล่น

คณะกรรมการชุดดังกล่าวนี้ มีหน้าที่ผลักดันให้มีการนำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไปปฏิบัติ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยให้รายงานความคืบหน้าการดำเนินงาน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ต่อไป

.....